

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum per eam simus liberati à potestate diaboli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

passionem Christi ut causam, non qualem cumq; sed propria, ut patet ex ultimo argumento.

¶ In corpore vnica conclusio: Passio Christi est propria causa remissionis peccatorum, tribus modis. Probatur singillatim quo ad singulos modos. Litera est satis clara.

¶ Aduerte, quod est passio Christi dicitur causa propria remissionis peccatorum, intelligitur ita propria quod sola ipsa est, per quam ueniam consequimur peccatorum omnes, praeteriti, praesentis, & futuri: sine fide enim passionis Christi explicite uel implicite impossibile est secundum potentiam ordinariam, hominem remissionem peccatorum consequi.

autem adhuc alia ad remissionem peccatorum, scilicet baptismus, & penitentia, ergo uidetur quod passio Christi non sit sufficiens causa remissionis peccatorum.

¶ 5. Præ. Prouerb. 10. dicitur, vniuersa delicta operit charitas, & 15. dicitur, per misericordiam & fidem purgantur peccata: sed multa sunt alia de quibus habemus fidem, & quæ sunt prouocatiua charitatis, ergo passio Christi non est propria causa remissionis peccatorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Apoc. 1. Dilexit nos, & lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

RESPON. Dicendum, quod passio Christi est propria causa remissionis peccatorum tripliciter, primo quidem, per modum prouocantis ad charitatem, quia Apost. dicit Rom. 5. Commendat Deus suam charitatem in nobis, quoniam cum adhuc inimici essemus, Christus pro nobis mortuus est. Per charitatem autem consequimur ueniam peccatorum, secundum illud Luc. 7. Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Secundo, passio Christi causat remissionem peccatorum per modum redemptionis: quia. n. ipse est caput nostrum per passionem suam, quam ex charitate & obedientia sustinuit, liberauit nos tamquam membra sua a peccatis, quasi per pretium suæ passionis: sicut si homo per aliquod eius meritum, quod manu exerceret, redimeret se a peccato, quod pedibus commisisset. Sicut enim naturale corpus est unum, ex membrorum diuersitate consistens, ita tota Ecclesia, quæ est mysticum corpus Christi, computatur quali una persona cum suo capite, quod est Christus. Tertio, per modum efficientia, in quantum caro secundum quam Christus passionem sustinuit, est instrumentum diuinitatis, ex quo eius passionem, & actiones operantur in uirtute diuina ad expellendum peccatum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet Christus non sit passus secundum quod Deus, tamen caro eius est diuinitatis instrumentum: & ex hoc passio eius habet quandam diuinam uirtutem dimitten-

ti non sumus liberati a peccato. Liberare enim a peccato, est proprium Dei, secundum illud Isa. 43. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Christus autem non est passus secundum quod Deus, sed secundum quod homo, ergo per passionem Christi non sumus liberati a peccato.

¶ 2. Præ. Corporale non agit in spirituale: sed passio Christi est corporalis, peccatum autem non est nisi in anima, quæ est spiritalis creatura, ergo passio Christi non potuit nos emundare a peccato.

¶ 3. Præ. Nullus potest liberari a peccato, quod nondum commisit, sed quod in posterum est commissurus. Cum igitur multa peccata, post Christi passionem sint commissa, & tota die committantur, uidetur quod per passionem Christi non sumus liberati a peccato.

¶ 4. Præ. Posita causa sufficienti, nihil aliud requiritur ad effectum inducendum: requiruntur

autem adhuc alia ad remissionem peccatorum, scilicet baptismus, & penitentia, ergo uidetur quod passio Christi non sit sufficiens causa remissionis peccatorum.

¶ 5. Præ. Prouerb. 10. dicitur, vniuersa delicta operit charitas, & 15. dicitur, per misericordiam & fidem purgantur peccata: sed multa sunt alia de quibus habemus fidem, & quæ sunt prouocatiua charitatis, ergo passio Christi non est propria causa remissionis peccatorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Apoc. 1. Dilexit nos, & lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

RESPON. Dicendum, quod passio Christi est propria causa remissionis peccatorum tripliciter, primo quidem, per modum prouocantis ad charitatem, quia Apost. dicit Rom. 5. Commendat Deus suam charitatem in nobis, quoniam cum adhuc inimici essemus, Christus pro nobis mortuus est. Per charitatem autem consequimur ueniam peccatorum, secundum illud Luc. 7. Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Secundo, passio Christi causat remissionem peccatorum per modum redemptionis: quia. n. ipse est caput nostrum per passionem suam, quam ex charitate & obedientia sustinuit, liberauit nos tamquam membra sua a peccatis, quasi per pretium suæ passionis: sicut si homo per aliquod eius meritum, quod manu exerceret, redimeret se a peccato, quod pedibus commisisset. Sicut enim naturale corpus est unum, ex membrorum diuersitate consistens, ita tota Ecclesia, quæ est mysticum corpus Christi, computatur quali una persona cum suo capite, quod est Christus. Tertio, per modum efficientia, in quantum caro secundum quam Christus passionem sustinuit, est instrumentum diuinitatis, ex quo eius passionem, & actiones operantur in uirtute diuina ad expellendum peccatum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet Christus non sit passus secundum quod Deus, tamen caro eius est diuinitatis instrumentum: & ex hoc passio eius habet quandam diuinam uirtutem dimitten-

di peccata, ut dictum est. ¶ AD SECUNDUM dicendum, quod passio Christi licet sit corporalis, fortitur tamen quandam spirituales uirtutes ex diuinitate, cuius caro ei unita est instrumentum: secundum quam quidem uirtutem, passio Christi est causa remissionis peccatorum.

AD TERTIUM dicendum, quod Christus sua passione nos a peccatis liberauit casualiter, id est, instituit causam nostræ liberationis, ex qua possunt quæcumque peccata quando cumque remitti, uel preterita, uel presentia, uel futura: sicut si medicus faciat medicinam, ex qua possint quicumque morbi sanari, etiam in futurum.

AD QUARTUM dicendum, quod quia passio Christi precessit, ut causa quedam uniuersalis remissionis peccatorum (sicut dictum est. *) necesse est, quod singulis adhibeatur ad deletionem priorum peccatorum. Hoc autem fit per baptismum & penitentiam & sacramenta, quæ habent uirtutem ex passione Christi, ut infra patebit. *

AD QUINTUM dicendum, quod etiam per fidem applicatur nobis passio Christi ad percipiendum fructum ipsius, secundum illud Rom. 3. Quem proposuit Deus propitiorem per fidem in sanguine eius. Fides autem per quam a peccato mundamur non est fides informis, quæ potest esse etiam cum peccato, sed est fides formata per charitatem, ut sic passio Christi nobis applicetur, non solum quantum ad intellectum, sed etiam quantum ad effectum. Et per hunc etiam modum peccata dimittuntur ex uirtute passionis Christi.

ARTICVLVS II.

Utrum per passionem Christi sumus liberati a potestate diaboli.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod per passionem Christi non sumus liberati a potestate diaboli. Ille enim non habet potestatem super aliquos, in quibus nihil sine permissione alterius facere potest: sed diabolus nunquam potuit aliquid in nocuum hominum facere, nisi ex permissione diuina: sicut patet Iob. 1. & 2. quod potestate diuinitus accepta, eum primo in rebus, & postea in corpore lesit. Et similiter Mat. 8. dicitur, quod demones nisi Christo concedente, non potuerunt in porcos intrare, ergo diabolus nunquam habuit in hominibus potestatem: & ita per passionem Christi non sumus liberati a potestate diaboli.

¶ 2. Præ. Diabolus potestatem suam in homines exercet tentando, & corporaliter vexando: sed hæc adhuc in hominibus operatur post Christi passionem, ergo non sumus per passionem Christi ab eius potestate liberati.

¶ 3. Præ. Virtus passionis Christi in perpetuum durat: sicut illud Heb. 10. Vna oblatione consuma-

Super Questionem 49. Articulum secundum.

Trulus clarus. In corpore primo distinguitur triplex causa diabolicæ potestatis in actu super homines, scilicet Christi passionem, scilicet peccatum hominis, offensa Dei, iniquitas diaboli. Secundo singularium secundum singulas causas monstratur liberatio per passionem Christi sub diuersis rationibus, scilicet in quantum remissio peccati, quo ad primum: in quantum reconciliatio Dei, quo ad secundum: in quantum præsumptioe illata a diabolo, quo ad tertium.

Sed occurrit hic nouum dubium quomodo diabolus machinatio in mortem Christi excessit modum potestatis si bi radiæ a Deo, cui diabolus non potuit inferre Christo per ministerium uideorū, Filii & inorum passionem aut mortem, nisi Deo potestatem d. neu. pater de tercio. Iob. malo minus est potuit

quie in Christum qua
in 10. Et confirmatur
quia cum semper
per diabolum inique
vatur potestate sibi
data, aut semper
ex parte sua excedit
modum potestatis,
aut nunquam, quia
nunquam facit plus
quam sibi permitta-
tur facere.
¶ Ad hoc dicitur
quod non est hic ser-
mo de potestate dia-
boli absolute de qua
procedunt obiectio-
nes ingerentes du-
bium: sed de potesta-
te illa, qua quina ius-
ticia ob peccata nu-
musa diabolo, super
hominem relinquitur.
De qua in litera
dicitur, homo suo
peccato meruit, ut
in potestatem tradi-
retur diaboli, & rur-
sus, Deus per suam
iustitiam hominem
reliquerat potestati
diaboli. Infra huius
significum potestatis
limitationem, non ca-
ditatio aliqua con-
tra Iesum Christum,
qui omnino expe-
ra: demerit illius,
quo homines sub
diabolica erant reli-
cti potestate. Excel-
sit ergo diabolus, ut
nimis diuine iusti-
tie, contra homi-
nem, imines potestatis
sue, dicit contra Chri-
stum processit: quam
vis non ecesserit ui-
res potestatis sibi p-
missis simpliciter, &
absolute. Vnde, licet
semper inique ura-
tur illa potestate, si-
ue absolute, siue ut
minister iustitiae (ga-
ex iniqua uoluntate
exequitur iustitiam,
non ut iustitiam exe-
quatur, se i ut suam
impleat malam uo-
luntatem) incitando
tamen & procuran-
do contra Christi
uia corpoream, sin-
gulari modo excel-
sit: quia contra alios
diuinae sententiae o-
pus iustitiae ex demeri-
to patientium origi-
nali saltem peccato
exercebat, quamuis
inique, contra Chri-
stum, nulla erat ratio
iustitiae, in quo nul-
lum omnino erat de-
meritum.
¶ In responsione ad
tertium, nota mate-
riam articuli tertij,
& solutionem cum
dicitur Ica p curiosis
& admirantibus, de
tanta libertate ac po-
testate diaboli in i-

uit sanctificatos in sempiternum, A
similiter etiam ubique extendi-
tur: sed liberatio a potestate dia-
boli, nec est ubique (quia in mul-
tis partibus mundi, adhuc sunt
idolatrae) nec etiam erit semper:
quia tempore Antichristi maxi-
me suam potestatem exercebit dia-
bolus in hominum nocentium
de quo dicitur 2. ad The. 2. quod
eius aduentus erit sicut operatio-
nem Satanę in omni uirtute, &
signis, & prodigiis mendacib. B
in omni seductione iniquitatis. ergo
videtur, quod passio Christi non sit
causa liberationi humani generis
a potestate diaboli.
SED CONTRA est, quod domi-
nus dicit Ioan. 12. imminente pas-
sione, Nunc princeps huius mundi
eicietur foras, & ego si exalta-
tus fuero a terra, omnia traham ad
meipsum. Est autem exaltatus a ter-
ra per crucis passionem. ergo per
eam diabolus est a potestate ho-
minum eiectus.
RESPON. Dicendum, quod cir-
ca potestatem, quam diabolus in
homines exercebat ante Christi
passionem, tria sunt consideranda.
Primum quidem, ex parte homi-
nis, qui suo peccato meruit, ut in
potestatem traderetur diaboli, per
cuius tentationem fieret supera-
tus. Aliud autem est ex parte Dei,
quem homo peccando offendere
rat, qui per suam iustitiam homi-
nem reliquerat potestati diaboli.
Tertium est, ex parte ipsius diaboli,
qui sua nequissima uoluntate
hominem a consecutione salutis
impediabat. Quantum ergo ad
primum, homo est a potestate dia-
boli liberatus per passionem Chri-
sti, in quantum passio Christi est
causa remissionis peccatorum.
Quantum autem ad secundum
dicendum, quod passio Christi
nos a potestate diaboli liberauit,
in quantum nos Deo reconcilia-
uit, ut infra dicitur. ¶ Quantum
uero ad tertium, passio Christi
nos a diabolo liberauit, in quan-
tum in passione Christi excessit
modum potestatis sibi tradite a
Deo, machinando in mortem
Christi, qui non habebat meritum
mortis, cum esset absque peccato.
Vnde * Aug. dicit in 13. de Trin.
Iustitia Christi victus est diabo-
lus, quia cum in eo nihil morte
dignum inueniret, occidit eum
tamen: & utique iustum est, ut debi-
tores, quos tenebat, liberi dimittan-
tur, in eum credentes, quem
sine ullo debito occidit.
AD PRIMUM ergo dicendum, quod
non dicitur sic diabolus in homi-
nes potestatem habuisse, quasi

posset eis nocere, Deo non per-
mittente, sed quia iuste permit-
tebatur nocere hominibus, quos
tentando, ad suum consensum
perduxerat.
AD SECUNDUM dicendum, quod
diabolus etiam nunc potest qui-
dem Deo permittente homines tentare, quantum
ad animam, & uexare quantum ad corpus, sed ta-
men preparatum est homini remedium ex passio-
ne Christi, quo se potest tueri contra hostis impu-
gnationes, ne deducatur in interitum mortis eter-
ne. Et quicumque ante passionem Christi diabolo
resistebant, per fidem passionis Christi hoc facere
poterant, licet passione Christi nondum peracta.
Quantum autem ad aliquid, nullus poterat diaboli
manus euadere, ut si non descenderet in infernum
a quo post passionem Christi, se possunt homines
eius uirtute tueri.
AD TERTIUM dicendum, quod Deus permittit
diabolo posse decipere homines in certis personis,
temporibus & locis, secundum occultam rationem
iudiciorum suorum. Semper tamen per passio-
nem Christi, est paratum hominibus remedium se tu-
endi contra nequitias demonum, etiam tempore An-
tichristi: sed si aliqui hoc remedio uti negligant, nil
deperit efficacie passionis Christi.
ARTICULUS III.
Utrum per passionem Christi homines
sint liberati a pena peccati.
AD TERTIUM sic procedit.
Videtur, quod per passio-
nem Christi non sint hoies
liberati a pena peccati. Precipua
enim pena peccati est eterna da-
natio: sed illi, qui damnati erant
in inferno pro suis peccatis, non
sunt per Christi passionem libe-
rati, quia in inferno nulla est re-
demptio: ergo uidetur quod pas-
sio Christi non liberauit homi-
nes a pena peccati.
¶ 2. Preter illis, qui sunt liberati a reatu
peccati, non est aliqua pena ini-
iungenda: sed penitentibus iniun-
gitur pena satisfactoria. non er-
go per passionem Christi sunt
homines liberati a reatu peccati.
¶ 3. Præter. Mors est pena peccati,
secundum illud 1. cor. 6. Stipen-
dia peccati mors: sed adhuc post
passionem Christi homines mo-
riuntur: ergo per passionem Christi, non
sunt hoies liberati a reatu peccati.
SED CONTRA est, quod dicit Ier. 31.
Vere languores nostros ipse tulit
& dolores nostros ipse portauit.
RESPON. Dicendum, quod per pas-
sionem Christi liberati sumus a
reatu peccati dupliciter. Vno modo
directe, in quantum, scilicet passio Christi
fuit sufficiens & super abundans
satisfactio pro peccatis totius huma-
ni generis. Exhibita autem satisfactio
ne sufficiens tollit reatum peccati. Al-
io modo, indirecte, in quantum, scilicet pas-
sio Christi est causa remissionis
peccati, in quo fundatur reatus peccati.
Tertia S. Thoma.

do apparente: regnat enim in terra plus quam Christus, in tantum creuit secta Machometi, & Christianorum iniquitas.
¶ In corpore una conclusio: Per passio- nem Christi liberati sumus a reatu peccati dupliciter, scilicet, di- recte & indirecte. Probatur quo ad pri- mam partem: quia passio Christi est satisfactio super abun- dans pro pena totius mundi. Quo ad secundam, quia passio Christi liberauit a peccato quo homo meretur penam. ¶ Aduerte hic, quod liberatio primo modo respicit penam tempo- ralem, siue hic, siue in alia uita debitam; liberatio uero secun- do modo respicit pe- nam aeternam, a qua per passionem Chri- sti liberamur, dum a seruitute peccati ori- ginalis, & mortalis redimimur. Vtrique siquidem peccato de- betur pena aeterna: sed ablato tam origi- nali, quam mortali peccato, tollitur ex consequenti reatus aeternae peccati concomitans. ¶ In responsione ad secundum nota cal- cem responsionis, & percipere, quanta sic uis poenitentiae sacra mentalis, quae scilicet a sacerdote imponitur in sacra- mento poenitentiae, X 2 Ope-

1. d. 19. art. 2.
& 3. sub 3.
2. d. 19. art. 3.
& 4. d. 19. art. 3.
& 5. d. 19. art. 3.
& 6. d. 19. art. 3.
& 7. d. 19. art. 3.
& 8. d. 19. art. 3.
& 9. d. 19. art. 3.
& 10. d. 19. art. 3.
¶ In responsione ad tertium, nota materiam articuli tertij, & solutionem cum dicitur Ica p curiosis & admirantibus, de tanta libertate ac potestate diaboli in i-

Inf. q. 52. a. 5
cor. & q. 86.
ar. 4. ad 3. &
3. d. 19. ar. 3.
& uer. q. 29.
ar. 7. ad 9.